

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къышегъэжъагъэу къидэкы

№ 109 (22079)

2020-рэ ильес

ГЪУБДЖ

МЭКЬУОГЬУМ и 23-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП

къыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмикі къебархэр

тисайт ижъугъотштых

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээст

Шэжь Іофтхъабзэхэм Лышъхъэр ахэлэжъагъ

Мэкьюогъум и 22-м, шыгъо-шэжь мафэм, Хэгъэгу зэошхом хэкюдагъэхэр агу къызынагъэкыжыгъэхэ ыкы зыщафэшыгъогъэхэ йофтхъабзэхэр Адыгеим щыкъуагъэх.

«Свеча памяти» зыфиорэр ыпэрэ мафэр, мэкьюогъум и 21-р, ары зырагъэжъагъэхэр. Аш къыдыхэльтигъэу, волонтерхэм Мыекъуапэ itemыр лъэнныкъокі щылэ саугъэт зэхэтым дэжь шэф остыгъэхэр зэхагъэуцээ «ПОМНИМ 1941» щатхыг. Кыкъэлъыкъорэ мафэм саугъэт зэхэтым къэгъэгэе блэрхэр къэральхъагъэх.

Аш хэлэжъагъэх АР-м и Лышъхъэр Къумпыл Мурат, Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, УФ-м и Президент и Полномочнэ Лыклоу Къыблэ федеральнэ шъольырым щылэем иаппарат ифедеральнэ инспектор шъхъалэу Сергей Дрокинир, хэбзэухүмэко къулыкъухэм япашхэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, Парламентым идеупутатхэр, Хэгъэгу зэошхом иветеранхэр, ныбжыкъэхэр, волонтерхэр, нэмикъхэр.

Саугъэт зэхэтым къэгъагъэ-

хэр къэрызыльхъагъэхэр етлани Шэжым и Ильес къыдыхэльтигъэхэ «Красная гвоздика» зыфиорэм хэлэжъагъэх. Волонтерхэм заом хэкюдагъэхэм, хэлэжъагъэу нэужым дунаим ехыжыгъэхэм яшэжь ыкы непэ псаоу къытхэтхэм тывзерафэрэзэм ятамыгъэу хувьэ гвоздикэ плъижъыр зытешъихъэгэ бгъэхалхъэхэр йофтхъабзэм къеклонгъэхэм аратыгъэх.

Хэгъэгу зэошхор унальо пэпчь нэсигъ. Лъэпкэ зэфэшхъафыбэ хъурэ советскэ народыр мэфэ 1418-рэ зэуагъэ. Теклонгъээр тэры зыер. Непэ щылэлэхъэми, къыткэхъухащхэми тарихын зэблихъунэу, мамырныгъэр ташхъагъ итынны пае зылсэ зыгъэтылыгъэхэм лъыхъужынгъэу зэрхягъээр ыгъэцыкълунэу зылпарэми фадэ хъущтэл. Арышь, заом цыфхэм лъыблэнагъэу щызэрхагъээр зытетым тетэу къэ-

гъэнэжыгъэным фэгъэхыгъэ гъэтэрэзыжынхэр УФ-м и Конституции фэшыгъэнхэм мэхъэнэ ин илэу сэлэйтэ, — къыуагъ АР-м и Лышъхъэ.

Хэгъэгу зэошхом теклонгъээр къыщыдэхыгъэным Адыгеим

иахыши хилхъагъ. Тихэку икыгъэу нэбгырэ мин 80-м еху зэуаплэм лухагъ, мин 33-м ехуумэ къагъэзэжыгъэп, Советскэ Союзым и Лыхъужь хувьээр, Щытхъум и Орден къызфагъэшьошагъэр нэбгырэ 59-рэ.

Саугъэт зэхэтым щыкъогъэ иофтхъабзэм хэлажъэхэрээр заом хэкюдагъэхэм зы такъикъэрэ афэшыгъуагъэх. Джаш фэдэу сыхыатыр 12.15-м зы такъикъэрэ тихэгъэгу зэрэштизу щызигъуагъэх.

Шэжь йофтхъабзэхэр муниципальнэ образованихэм ашыкъуагъэх. Республикаэм щылэхэрээр шэф остыгъэхэр шъхъаныгъупчэхэм къауахъээ «Свеча памяти» зыфиорэм хэлэжъагъэх. Гвоздикэ плъижъыр зэрэйт бгъэхалхъэхэр волонтерхэм муниципалитетхэм ашагошыгъэх. Шуслэн йофым пылхэрэ аш къыхэлэжъагъэх.

Ахэм ямызакъоу шыгъо-шэжь мафэм илэгъокіу шыхъафхэр республикэм щызехащэхи, дзэклонгъэм якъэхэмэ саугъэтхэмрэ агъэкъэбзагъэх.

АР-м и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу

Сурэхэр А. Гусевым тырихъгъэх.

Апэрэ едзыгъор Адыгейм щагъэцкIагъ

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыл Мурат пшьэдэкIыжъэу ыхырэмкэ гүнэпкэ гъэнэфагъэ зиэ обществэу «АгроХолдинг Мирный» зыфиорэм ипащхэм тыгъусасэ Ioфшэгъу зэлукIэгъу адриагъ.

Щэ къэзытырэ пчэнхэм яхъун фэгъэзэгъэ компанием иофишэн Республикэм зыэрэшишомб-гъущтыр ары анахь шхъаэу щытыгъэр.

ЗэдгушыIэгъум хэлэжьагъэх Адыгейм и Премьер-министэрэу Александр Наролиньы, АР-м и Лышхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипаштэ Владимир Свеженец, вице-премьерэ Сапый Вячеслав, республикэм мэку-мэшымкэ иминистрэу Къуана Анзаур.

Ывшэкэ зигугуу къэтшыгъе инвестиционнэ проектим иятно-нэрэ едзыгъю шольтырим щы-

гъэцкIэгъэним лъэныкъохэр тегущыагъэх.

Шъугу къэдгъэкIыжъын, мы ильэсэм ипэублэ Миекъопэ районым ипоселкэу Трехречнэм проектим игъэцкIэн щырагъэжьагъэ. Инвестициеу ашь халхьа-

гъэр сомэ миллион 600-м ехъу. Урысын агропромышленнэ къэгъэльгъонэу «Дышъе бжыхъ-2019» зыфиорэм лъэныкъохэм зэээгъынгъэу щызэдашыгъэм диштэу Ioфшэнхэр рагъэжьагъэх. Гектар 600 зэльзыубы-

туу цыгум пчэнхэр зыща- гыщтх комплексир тыршы- хъагъ, оборудованиер агъеу- цугъ, бывымышхъэ миним ехъу къащагъ (ящэнэрэ кварталым мыш джыри 500 хагъэхъошт). Продукциеу къыдагъэкIырэр зыщиуагъэкIыщ сатыушыпэхэм ыкы ресторанхэм зээгъынгъэр адашыгъэх.

Непэрэ мафэм ехъулэу агроХолдингийн сатыу тамыгъэу «Белое золото» зыфиорэр аригъэтхыгъ. Инвестиционнэ проектим республикэмкэ мэхъаншо зериэм ишыуагъэкIе предприятием хэбзэхахъэмкэ фэгъэктэнэгъехэр фашыгъэх. Мы ильэсииц благъэм къэралыгъо Iэпилэгъум къыдыхэлтыгъэу

аш субсидиену сомэ миллион 297-рэ IэкIагъэхъащ.

Мы проектим шольтыримкэ мэхъаншо зэриэр, ашь шоль- гъохъ къызэрихъыщтыр Адыгейм и Лышхъэ хигъэунэфыкIыгъ.

— Бывымхуунын фэгъэзэгъэлъэныкъуакIэм ыкы щэ клас- терым хэхъоныгъэ ашы тшои- гъу, ашь тылыль. Ioфшэлээ чы- плакIэхэр къызэлухыгъэнхэм, бюджетым къихъэр хэбзэхахъэм ахгъэхъогъэнир, джащ фэдэу пчэнэшэм хашыкIынэу агъэнэфэрэ тибренд шхъаэу «адыгэ къуаер» зэрэшэрэм зэгъэушьомбгъу гъэнир мыш дэжжым тэркэ анахь шхъаэу щытых. Тэ тальэныкъокIэ про- ектым къэралыгъо Iэпилэгъу едгъэгъотынным тыфэхъазыр, — къыуагъ Къумпыл Мурат.

Компанием ипащхэм къыз- ралыгъэмкэ, ятонэрэ едзыгъор ухыгъыгъэ зыхыкIэ Урысын пчэнэшэр къыщидэгъэкIыре

предприятие анахь инэу ООО-у «АгроХолдинг Мирный» зы- фиорэр хъущт. Бывымышхъэм джыри миних хагъэхъонэу агъэнэфэр. Джащ фэдэу нэмийц ин- вестфондэу «KGAL GMBH» зыфиорэрэ инвестиции зан- кIэхэмкэ Урысын фондымрэ ямылькоу сомэ миллиарди 2,7-рэ къызэфагъэфедэн гүхэль щы. Ашь ишыуагъэкIэ Ioфшэлээ чы- плакIэу 90-рэ къызэуахын ыкы ильэсийн щэу къахыгъырэр тонн мини 6-м клаагъэхъан альэ- кищт.

— Республиком ихэвээ къу- лыкъухэр Iэпилэгъу къызэрэфэ- хъухэрэр зэхэтэшээ, ашкэ та- фэраз. Шэпхэшхуухэм адиштэрэ продукциер Адыгейм къыщидэг- гъэкишт, ашь ишыуагъэкIэ инве- стициихэмкэ шольтырим джыри нахь хөлсагьо хъущт, — къы- луагъ Елена Гангало.

**АР-м и Лышхъэ
ипресс-къулыкъу**

Пшьэрыльхэр афишыгъэх

Красногвардейскэ районым ит къуаджэу Хъатикъуае къыщхъуугъэ ошэ-дэмышIагъэм къыздихъыгъэ гумэкIыгъохэр псынкIэу дагъэзыхъин- хъу, ашь даклоу социальнэ псэуальэхэм ыкы зимильтуу фыкъуагъэ зыфэхъуугъэ цыфхэм яспискэхэр зэхагъэуционэу Адыгейм и Лы- шхъэу Къумпыл Мурат пшьэрыль къафишыгъ.

Зэрагъэнэфагъэмкэ, ара- тищт тыххэр АР-м иминист- рэхэм я Кабинет илэпчIэгъ- нэ фонд къихахыщт.

— Синоптикхэм къызера- тирэмкэ, джыри ощххэр щыIэ- щтых, арышь, псэуплэхэм зэ- ракреу ахыгъэм джыри хэмь-

хъоным ткIуачIэ етхылтэн фае. Хъатикъуае къыщхъуугъэ ошэ- дэмышIагъэм къыздихъыгъэ гумэкIыгъохэр охьтэ кIэкIым

дэдгъэзыхъынхэ фае, — къы- луагъ Къумпыл Мурат.

Красногвардейскэ район ад- министрацием ипащэ илэнатэ зыгъэцкIэгорэ Гъубжъекъо Тэ- мур къызэриуагъэмкэ, ошэ- дэмышIагъэм унэ 1630-м ехъу къыхиубытагъ, ахэм нэбгыре 4975-рэ ашэпсэу. Псэуплэ 829- мэ, кIэлэццыкъу Игъылпилтумэ ыкы физкультуурнэ комплексим яунашхъэхэр ошьтум ыгъэфы- къуагъэх. Джащ фэдэу хэтэ 847-мэ зэрар арихыгъ. ЗэрауплэкIу гъэхэмкэ, акт 1126-рэ зэхагъэуцагъ. Джащ эуахтэм

ошэ-дэмышIагъэм къыздихъы- гъэ гумэкIыгъохэм ядэгъэзы- жын гъэцкIэжын бригади 8-мэ Ioф дашэ. Анахь эу анахь зытырагъэхъэрэр гъот макэ зиэхэмрэ зыныбжь хэклотагъэхэмрэ яунэхэр арых. Джащ фэдэу зыныбжь хэклотагъэхэм ыкы сэкъатныгъэ зиэхэм яшыга- гъэ арагъэкы. Къоджэ псэуплэ имащхэм къызэралыгъэмкэ, Ioфшэнхэр нахь псынкIэу аухынхэм фэшI анахь макэмэ джыри бригадиц ыкы псэольз- шынным щагъэфедэрэ пкыгъо зэфэшхъафхэр ящикиагъэх.

Хъатикъуаехэм Iэпилэгъу арагъэгъоты

— Красногвардейскэ районым ит къуаджэу Хъатикъуае ошьушоу къыщхъыгъэм зээрар къызифхъыгъэ унагъохэм пар- тиуе «Единэ Россиям» ишоль- тыр къутамэ ыгукъэкIыкIэ шлушэ Iэпилэгъу арагъэгъоты. Гъомылэпхэ зэфэшхъафхэр зэрыль Iальмэк 500 сабыибэ зэрыс унагъохэм, сэкъатныгъэ зиэхэм, зизакъоу псэухэрэм афагъэхъазырыгъ, — къыщи- луагъ инстаграмым нэклубью

щырилэ Адыгейм и Лышхъэ. Политическэ партием ивон- лонтерхэм Iальмэкхэм яго- щын рагъэжьагъ. Красногвар- дейскэ район администрацием къызэршашуагъэмкэ, ишоль- тыр зигугуу къэтшыгъэ купым къыхиубытэхъэрэм, зигупсэхэр чыжъэу щыIэхэм мы уаҳтэм къин альэгъу.

— Цыфхэм Iэпилэгъу тафэ- мыхъоу къэдгъэнэштхэп. ЧIэнаг- гэ зышигъэхэм ахъшэкIэ та-

деэшт, мылькур къыздикIыщтыр шэхэу дгъэнэфэшт. Гъомылэ- пхээ Iальмэкхэмкэ Iэпилэгъу ядгъэгъотынным фэшI ошьум зэрар къызифхъыгъэхэ ветеран- хэм, зизакъоу псэухэрэм, нэжъ- лужхъэм, зигъот макэхэм, са- быибэ зэрыс унагъохэм яспис- кэхэр псынкIэ Ioфэу район ыкы къоджэ псэуплэ ялащхэм къагъэхъазырынхэ фае, — къы- луагъ Адыгейм и Лышхъэу Къумпыл Мурат.

Лажъэ зиIэр къагъотыгъ

Урысын и Следственнэ Комитет иследственнэ гъэорышаплэу Адыгейм щыIэм фэло-фашихэр зэрагъэцкIагъэр щынэгъончъэним ишапхъэхэм зэрадимыштэрэм къихэкIэу бзыльфыгъэр зэрэхэкIода- гъэм епхыгъэ уголовнэ Ioфэу къызэуихыгъэм изэхэфын лье- гъэрэхэ.

Упльэкунэу ашыгъэхэм къа- кIэлъыкъоу ильэс 42-рэ зы- ныбжь предпринимателр агъе- мисе.

Следствием зэригъэунэфы-

гъэмкэ, 2016-рэ ильэсэм мэ- кьюогъум и 9-м къыщегъэхъ- гъэу и 22-м нэс унэе пред- принимателр зээгъынгъэу адишыгъэм тетэу Миекъуапэ

иурамэй Чкаловым ыцIэ зыхы- рэм тетышт уцуплэ павильоным игъэуцункIэ Ioфшэнхэр ыгъэ- цкIагъэх. Ау уцуплэ ышынны- кIэ шапхъэу щыIэхэр ыукухь,

павильоныр зытетышт чыпIэр пешшорыгъэшъэу ыгъэччыгъэп, ашь къыхэкIэу щынэгъончъэу щытыннымкэ шапхъэхэм ад- миштэу ар ыгъэуцугъ.

Шъугу къэдгъэкIыжъын, 2020-рэ ильэсэм мэкьюогъум и 17-м Миекъуапэ иурамэй Чкаловым тет уцуплэ общественнэ тран- портхэр къызэкIуалIэхэрэм ильэс 78-рэ зыныбжь бзыльфы- гъэр, джащ фэдэу ильэс 21-рэ зыныбжь пшьашхэр ыкы зы- ныбжь имыкъуугъэр тетыгъэх. Ом изыт къызэйхыи, жы- бгъэшхо къызельым, уцуплэ тетыгъэ павильоныр, ар щынэ-

гъончъэу щытыннымкэ шапхъэ- хэм адимыштэу зэрагъэуцугъэм къыхэкIэу, гъучIкIэ шыгъэр зыптытим къытупши, къеуклу- реингъ. А чыпIэр щытыгъэ бзыльфыгъэ хэклотагъэм павильоныр къытефи, шьобжэу тещагъэхэм апкэ къикIэу идуай ыхъожжыгъ. Адрэ пшьашхэрэм зыныбжь имыкъуугъэрэм шьобж- хэр атешагъэхэ хуугъэ.

Мы уаҳтэм ехъулэу ху- гъэ-шагъэхэм лъапсэ фэхъугъэр следствием егъэунэфы, уголонвнэ Ioфым изэхэфын лъа- гъэкIуатэ.

КИАРЭ Фатим.

Текноныгъэм и Парад

ТЕКІОНЫГЪ! 1945-2020

1945-рэ ильэсүм Төкөнүүгээ иапэрэ
Парад мэкьюогту мазэм и 24-р ары
зызэхажжэгъагээр.

Тарихъым къызэрэхэнагъэм-
кіә, Советскэ Союзым имар-
шалэу Константин Рокоссовскэм
ащ пэцчныгъэр дызерихъэгъагъ,
Советскэ Союзым и Апшъэрэ
главнокомандующ игуадзэу
Георгий Жуковым ыштэгъагъ.
Ioфтхъабзэм полк 12 хэлэжь-
гъагъ. Ащ пэпчь заом нахь
къащыхэшгъэ дзэкіолхэу,
Советскэ Союзым и Лыхъужь-
хэри, Щытхъум иорден икава-
лерхэри ахэтхэу, нэбгырэ ми-
ним ехүу хэтыгъ. Фронтхэм
ыкыд дзэхэм якомандующхэр
полкхам элс итигэх.

Построен площадным дзэклол мин 40 фэдиз, техникуэ 1850-рэ щыкыгыагъ, ау ошьуапщэхэм апкы кыкыэу, авиасистем итехники зильтынэу хүргыагъял. Нэмыцхэм ядзэу зэхагъэтэкую-гъэхэм ябыракхэр Мавзолеим ылашьхэе ратакъогыагъах.

1946 — 1947-рэ ильэсхэм жъоныгыуаклэм и 9-р зыгээпсэфтийго мафэу щытыг, ау Теклоныгтэм и Парад зэхацгыагьэп. Кыыкіэллыкlorэ 1948-м кыышыублагьэу 1964-рэ ильэсүм нэсэү а мафэр торжественнэу хагтэунэфтикыгахэл. 1965-м, теклоныгтэр кызыдахыгъэр ильэс 20 зэхьур ары жъоныгыуаклэм и 9-р пстэуми зэдагтэмэфтикынэу ыкли зыгээпсэфтийго мэфэнэу зашыжыгъагьэр. Теклоныгтэм и Паради ятлонэрэу зэхацгыагь.

Джащыгъум апэрэу Теклоны-
пъэм и Быракъ Краснэ Плоша-

дым кырахъэгъа. Ар Советскэ Союзым и Пыхъужъеу, полковникэу Константин Самсоновым ыхыыгъ, Рейхстагым ышъхъаьгъ биракъыр хэзгъэнэгъэ старшэ сержантэу Мелитон Кантариерэ сержантэу Михаил Егоровыымрэ игъусагъэх. Дзэктолоу парадым хэлажъэрэм ызыщанэр Хэгъэгу зэошхом иветераныгъэх.

Аш къыкілэлтыкіогъе парадхэр зекіери жъонығыуакіэм и 9-раты зыщыләштүгъэхэр. Къералыгъюр зэо ужым зэтуюцожыгъэу, klyuchlеу илэр нахъ ин хъукъес мы юфтьхъабзэри нахъигъекіотыгъеу, хәлажъэрэр нахъыбэу ашыщтыгъ. Советскэ Союзым идзэхэм амалеу ялэм зэрэххэгуягъэм, пый пстэури зэкіадзэжын зэральэкыщым ишыхъат хъугъягъ.

Теклоныгъэр къыздахыгъэр ильэс 40 зыхъугъе 1985-рээ ильэсүм и Парад дээ частыхэм ыкли техникем ямызакьоу, ветеранхэмрэ Ятлонэрэ дунээ заом хэлэжьэгъе автомашинэхэмрэ площадым щыклогъягъэх. Заом ильэхъан дзэклолхэм аштыгыгъэ щыгынхэри агье-федэгъягъэх.

1990-рэе ильтээсхэм зэхжүүлж нийгэешхээ къэралыгьом ишчилжээ. Фехүүгээхэд къинигьохэд мыймак!эу къыздахыгъа гэхэми, Теклонигьэм и Параджонигьуак!эм и 9-м зэхээгээнэү хэбзэ дахэу щы!э хүнгээр зыпарэки зэшкүүагъеп.

1995-рэ ильэсүм, Хэгъягу зээшхом теклоньгээр кызыдахынгээр ильяс 50 зэхүүм, алтэрэ парадэу 1945-рэ ильэсүм щылахьэм техигьзэв ашыгьагь. 1958-рэ ильэсүм кыышуяблагъяа авиаацием итехникиу мэфеки юфтихабээхэм ахамыгъэлэжжээжыщтыгъэхэри ошьогум ибын бэгъяагъэх. Пстэумки самолетыкни вертолет 79-мэ заэтынгэагь.

Мы ильэс дэдэм Хэгтэгу зэшоху 1941 — 1945-рэ ильтэхэм куагъэм советскэ народым теклоныгъэр кызыэрэцьдихыгъэр мыкодыжынэу шыгъэнным фэгъэхыгъэ федеральнэхэбзэгъэуцугъэр кындэкыгъ. Ашдээм илашэхэри техникири зыхагъэлажьэрэ парадхэр Москва имызакьюо Лыххужь цэрэзинэ къалэхэм ыкын дээ округг

хэм, флотын яштабхэр зидэтэй
хэм ашызэхэцгээнхэу кыышцоно.

2000-рэ ильээсүм щынэгээ
парадым заом иветеранхэрээ
лээсэү зэрэшыкluагъэхэр аужын-
рэу хүгуүэ. 2005-м, текноны-
гээр кызыдахыгъэр ильэс 60
зыщыхуугъэм, ахэр 1940-рээ
ильээсүм кындаагъэкlyигъэгээ
хынчилээсээг автомашинэхэм
атехыгъэу шыгъэхэм арысхэу
плошадын рукиluагъэх. Вете-

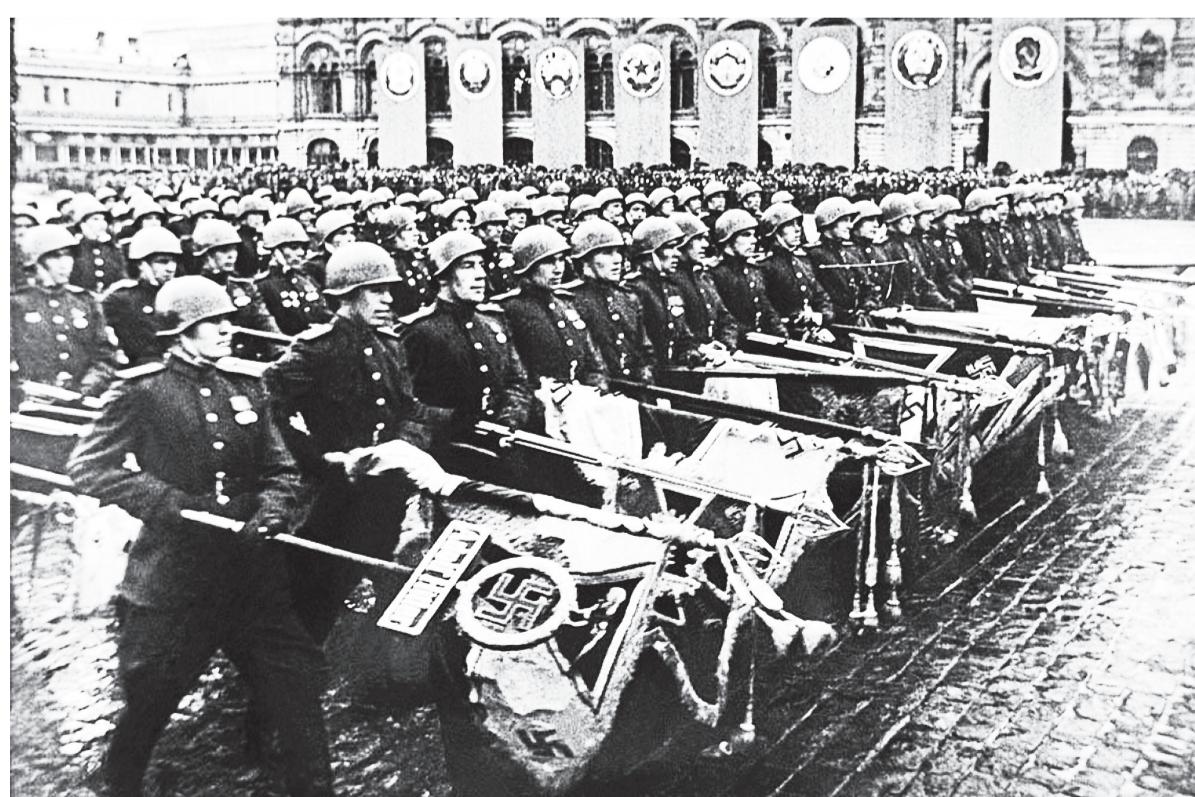
площадьм рукуягах. Всёго ранэу зыныжбы хэкітогтагэхэм площадьм щыклонхэр кын кын зэраашихурэр къыдалытыи къыкіельтыклоэр юфхъабзэхэм ахэр трибунэм тесхэу еплынхэм зыфэгтэхъязырыгтээнэу а ильэсым рахъухъэгтагь. Аштетэу джыре нэс къэкүагь.

ныгъэу щылэнгъэм къыхиль-хъагъэхэм ашыщэу Теклонгъэм и Паради жъоныгъуаклэм и 9-м зэхажэнэу хъугъэп. Коронавирусыгъеу къежьагъэм зывэриушомбъурэм ылкъ къиклыкэ цыфыбы ёзьызехажьэрэ лофтхъэбзэ дахэу, Москва имызакьоу нэмыкы къалэхэми ашыклюрэр, зэклэхъэгъэнэу УФ-м и Президентэу Владимир Путинным мэльльфэту мазэм унашьо ышыгъ. Ау мыш дэжьым парадыри, нэмыклэу теклонгъэр къыздахыгъэр ильэс 75-рэ зэрэхъурэм пae агъэнэфагъэхэри мы ильэссым, ау нахь класэу зэрэзэхажэштхэр къышихъяшыгъагь.

Кыралыгъом ипаще кызызэ-
рилогъагъэу, эпидемиологирем
ыльэнъыкъоктэ лоффхэр нахышу
зэхъухэм, Текноныгъэм и Па-
рад мэкъугольм и 24-м зэхэ-
щэгъэнэу, аш изыфэгъеха-
зырын рагъэжъэнэу жьоныгъо-
кэ мазэм унашьо кыштыгъ,
а маффэр дэсыгъоуи кыгъэ-
наффарь.

Хабзэ зэрэхүүгъэу, Teklo-
ныгъэм и Парадэу Москва и
Краснэ Площадь щыклоштым
Іэкіыб къэралхэм япашэхэр
къырагъэблэгъаях. Площадым
тэ тидзэклоолхэм ямызакьюу,
Іэкіыб къэрал дзэхэм ялышкло-
хэри мэфэкІ шыкіэм тетэү
щыклоштых. Лъэхъаным диштэ-
рэ дзэ технике зэфэшхъаф
225-м анэмыйкіеу, Хэгъэгу зэо-
шхом ильэхъан щылагъэхэри
хагъэлэжжэштых, самолет ыкыи
вертолет 75-рэ ошьогум рагъэ-

быбэнэу агъэхъазырыгъ.
Москва имызакъо, Урысыем
икъэлэ 30-мэ, Лыхъужьыцээр
зишэхэри ахэтхэу, парадыр ашы-
клошт. Пстэумкы мэфэклэй тох-
тхъабзэхэм дзэклоли мини 177-
рэ ыкки Iашэу, техникэу мини
4.5-м ехъу ахэлжээшт.

Тарихъым икІэнхэр

«Блэкыгъэр зымышэрэм, непэрэ мафэм уасэ фишырэп», — elo адигэ гущылжым.

Лъэпкыр игъашэл гъогу тетыфэ нэс хъугъэ-шлэгэе гъэшлэгъонэу ыгу зылтагъэр е ыгу цыкыл зышыгъэр щымыгъупшэжъеу ахэм саугъэт афегъэуцу. Ллэшлэгъо блэкыгъэхэм къафимыгъэзжэй, ямыгупшигъэй, мэхъанэу ялагъэр непэрэ уахътэм ригъапшээ, икІеркыл уасэ афимышыжы зыхыкъе лъэпкыр клодэу регъажэ. Арышь, тарихъ чыпшэхэм мэхъэнэ ин дэдэ я. Лъэпкыр къыкэхъухъэрэ ныбжык-кэхэм япуныгъэ-гъесэнгъякъе мыш фэдэ чыпшэхэр Ѣщисешоу ѿшт.

Мы мафэхэм Мыекъуапэ къэзыуухъашт автомобиль гъогу ашырэм изы чыпшэдэжъеу хъумэнэ ягъэфедэрэкъе Гъэлорышлэгэ ипащэу Цыпшынэ Рустем къызэриуагъэмкъе, археологическе йофшлэнхэр зэрэлтыкъуатэхъэрэ специалистхэм ауплэкъу. Мы уахътэм ехуллэу юшхыитумэ (Советский – 30, Советский – 31) ушэтихъэр ащаухыгъэхэу къычэтихъын йофшлэнхэр ашклох.

Ростов организацием епхыгъэу пшьедекъижъеу хъумэнкъе гъунэлкъе гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Артефакт» зыфиорэр ары йофшлэнхэр езыгъякъокъихъэрэ. Аш иархеологэу Анна Леонтьевам къызэриуагъэмкъе, 2019-рэ ильэсэм мыш археологическе улъякъунхэр ашырагъякъыгъэх ыкыл мы чыпшэхэр культурнэ кіэнхэмкъе бау агъенэфыгъ, ар къэзыуухъятырэ материалхэр къаугоигъэх.

Археологхэм зэралтытэрэмкъе, тиэрэ ыпэкэе я 6 – 5-рэ ллэшлэгъухэм меотхэм япсэуплэрэ йушхъэрэ мы чыпшэдэжъыгъэх. Чычэгъым къычалхыгъэх етэг гъэжъагъэм (кера-

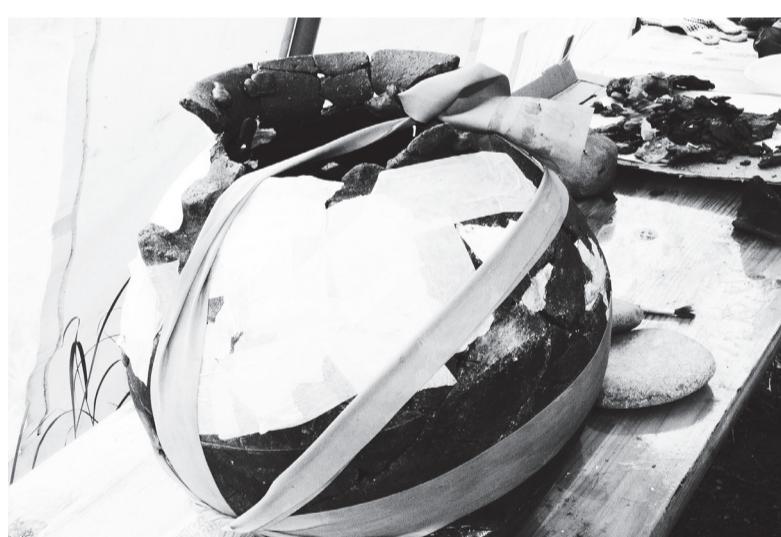
ыхырэмкъе гъунэлкъе гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Георесурс КБ» зыфиорэм иотряд я 2-рэ йушхъэм хахъэр бэнэу «Садовая 1» зыфиорэр ыушигъ. Йушхъэр ауплэкъуным лъапсэ фэхъуягъэр псэуальэм ишын фыхахыгъе участкэм игъунакъэхэм гъэстиньхъэр ращэллэнэмкъе улъякъунхэр зырашыллэхэм, къэр зытетыгъе йушхъэр «Садовая 1» зыфиорэр чыпшэхэр аххумэрэ археологическе кіэнэу къызэрэчэлкыгъэр ары.

Йушхъэр «Садовая 1» зыфиорэр темир лъэнэкъом Ѣылэсэлую Садовэм идэхъагыу дэжэв автомобиль жууцэ зэрыкъорэ

къэхальэм зэгъогогъукъе Ѣагъэуцугъ. Пхъэр зытыралхъажыгъе машэр плэмьеу Ѣытагъ. Зерегуцафхэрэмкъе, пхъэр машлор ашы, аш хадэ фэлашлэхэр Ѣагъэцэклагъэхэу ары: пхъэр такъыр стыгъэхэр машэм илъыгъэх. Джаш фэдэу хъэм ыкыл шым яхъэдэ фэлашлэхэр мы чыпшэдэ зэрэщацэклагъэхэр пкыгъохэм къыраотыкъых. Гукыа нахь мышэми, мы йушхъэм зетыгъохэм къэ машэм къыкэнэгъе пкыгъохэр агъэлодыгъэх.

Аш нэмийкъе темир-къохъэпэ къогъум Ѣылэсэлую машэр атын зэхъум гъучи Ѣылан агъэуцугъагь, аш гъучи цацэ ыкыл джэмышил илъыгъэх. Аш къыпэчынатэу псышьохэр зэралыгъ апчхэу хүнкляхъэм акутагъэхэр Ѣылтагъ. Джаш фэдэу гъучи Ѣабзэр, пчыр, сэшхом ыкыл ыкыл нэмийкъе пкыгъохэр чэлтэгъэх. Хадэм ыпкыхъэр зэклэ хүнкляхъэм агъэлодыгъэх, аш къыхэкъе ар Ѣытагъэмэ ѡшысгъэмэ гъэунэфыгъуа.

Джаш фэдэу хадэр зычилым етэг гъэжъагъэм хэшыкыгъе псышьохэр зэралыгъ пкыгъуиту ыкыл джэрэз та��ырхэр къыщагъотыгъэх. Ятонэрэ чыпшэхэрэ псэушхъэм ихадэкъе зэпэгъэзгъягъ. Аш етэг гъэжъагъэм хэшыкыгъе пкыгъохэм япчыгъо къычэлтэхъыгъэх. Аш етэг гъэжъагъэм хэшыкыгъе пкыгъохэр ыкыл гъучи лэнэстэхэр, нэмийкъхэри чэлтэгъэх. Пэшшорыгъэшэу зэралынэфыгъэмкъе, йушхъэр

микъем), джэрзым ахэшыкыгъе пкыгъохэр ыкыл артефактхэр. Ахэм къызэрагъэльяньорэмкъе, мы уахътэм псэуштагъэхэм гъучи пкыгъо зэфэшхъяфхэр къыдагъэкъытагъэх.

Мы мафэхэм ехуллэу уримхэм агъэфедэштагъе амперхэм алхэм ыкыл алъакъохэм Ѣыццэштагъохэр къэдгэгъэх. Уримхэм мыш санэр ыкыл нэмийкъе фышхъэлэхэти, Ѣашштагъэх. Джаш фэдэу джэрзым хэшыкыгъе пкыгъохэм япчыгъо къычэлтэхъыгъэх силоффшлэгъухэм агъэлжэх, — elo Анна Леонтьевам.

Йофшлэнхэр къинэу Ѣыт, лэклэ зыщетэгъэх чыпшэхэр секторхэмкъе зэтэхъраутагъ, специалистхэм ахэр ауплэкъу, тильэпкъ итарихъ чыпшэхэр къыщагъотыгъе пкыгъохэр республикам къинэжыщых, Адыгейм и Лъэпкъ музей чэлтэгъытых.

Мыш ыпэкэе 2020-рэ ильэсэм мэкьюогъум и 5-м къыщагъэжъягъэу и 12-м нэс пшьедекъижъеу

гъогоу «Мыекъуапэ – Усть-Лабинск» зыфиорэм Ѣылэсэлую. Саузе-тэгээтийр етэг зэтэхъуагъэу Ѣытагъ. Аштагъе йушхъэм метри 2 – 0,5 илъэгагь ыкыл ишомбъуягаа метре 33-рэ мэхъу.

Йушхъэр бау Ѣыт, дээ

ыкыл къэхальэр я XIV – XV-рэ ллэшлэгъухэм къахеубитэх. Аш нахьыжынхи ылъэкъыт.

KIAPЭ Фатим.

Сурэтхэр іашынэ Аслын тырихыгъэх.

Лъэпкъ литературэр

Хъэрамыгъэнчъэ зэчий

Я 60-рэ ильэсхэм гүгъэлэ ин къэзытыре творческэ кочлахээр адыгэ литературэм къыхэхьагъэх.

Кэлтыклохэрэм уяджэ зыхкулэ, усаклом аш гупшиясе хильхагъэр сурэтшыгъэу нэм къынтууцо.

Усаклор ренэу гупшиягъуй, къеткьюхи сэхым фэдэу нэшхэй гумэкыр, исабынгио ыкчи икелэгэу-ныжыкыгэго зэо ыкчи зэоуух ильэсхэм аульбагъэх ыгы гупсэфигъо къыратыштыгъэп. Ны сымаджэр мэшэу узыр щышхэу, ежэ кэлэ Итахъоми зыфзамал щынэлыгъэр мыжжо онтэгэу къитео. Ным фэгъэхыгъэ поэмэу Нэхэе Руслан зыхыгъэм зэ еджагъэм, усаклом исатырхэм албанасэ шынкъэр, гашчэр арэу зэрэштийр ахэолъягьо, ар шьеэбени, пхъэшени, фэбени, чынэни зэрилэгэйрэм ищис яже клаэм ышхъе къырыгъау зэлэгэйгъэр. Игууз-лыуз ыпкъ кынкъеу усэним зыртийр ыкчи щэлэфэ хэль хъерамыгъэнчъэ зэчыир ылэжжэ щылагь.

Нэхэе Руслан гупшиягъе амал гъашэгэйонеу зыхэтийр къыззуихын ылэгэйгъэ. Ухюпсанеу ыбзэ псыхагъэ, къа-

бзэ, гурыгъошуу, купкышиу ил, шуашэри аш диштэу ыгъээпсиг. Усаклор щынэгъэр куорильтэгъуу, шынкъэм телабэу, фэкванигъэу щитыгъ. Лынгащэр щынэгъэм зэrimыштэрэр, узэрэцыфыр сидигъуи зыдэпшлэжэу зэфэгъэльагъом удэмыхынр, аш фэдэ цыфуу къыбготыр иккынкынэу упымылъеу, пльэкырэмкэ удеэнр, ар пфэмийгэхумэ, уиять эмыгъэкыныр унэшоо пытэу зидыгъыгъ Руслан. Ипоэзие мэкъэ къэбзэ лъэхъяау хэлүкырэм узфекудын: шъхъаштыхъужиржьор, ежэ винэ кэлкыгъэу, ыуштыгъэу, ыгы пхырыкыгъэр усэу гэгччы. Ылчс нэссырэв ишпийс ыкчи иус.

Нэхэе Руслан зыхыхэрэр 1960-рэ ильэсүм къыщыублагъэу хиутыштыгъэх. Усэхэр, поэмэхэр, рассказхэр дэтхэу тхылхэр къыдигъэкыгъэх. «Мафэр нэфим къыщежээ», аш къыкэлтыкъуягъэх «Джемакь», «Хыбзыухэр», «Псыкъефэх», «Къэкюзэпыт», «Джэнкыю маши», «Тыгъэ ошх», «Косынкэ пльыж», «Ошьбуу нэф», «Гъашчэм иччэдэйж» зыфиорэ усэборникхэр. Нэхэе Руслан адыгэ литературэм ежэ ильэгэ зэнэбжэ зэрэхыриштыгъэр, непэ а усэхэр зэлэпахэу творческэ кэлэцьиу купхэу «Щыгыжыем», нэмькхэм зэрэгфедэхэрэм, узгэдэлон ыкчи узлызышэн тхэкло-усаклор зэрэштыгъэр къаушыхьаты. Иусэ гүшчэхэр композиторхэм орэдышом ралхъагъэх, ахэм ашыц «Умытгъэу тигъэу укье-псына?!» зыфиорэри, нэмькхэри. Тхаклом ирассказхэмрэ повестхэмрэ зыдэти тхылтэу «Псыархуан» зыфиорэр ежэ зыщимыэж уж къыдэкигъ.

Руслан иусэхэмрэ ипоэмэхэмрэ зыдэти тхылхэри урсыбзэкэ къыдэкигъэх: «Коло-

дец отца», «Слово о матери», «Ветры судьбы».

Нэхэе Руслан ытхыгъэмэ ашыщхэр Украина э щыхаутыгъэх, журналхэу «Смена», «Москва», «Дон», альманахэу «Родники», сборникхэу «Синие горы Кавказа», «Люблю я Кавказ» зыфиохэрэм къадэхьагъэх. Руслан Урсыые Федерации итхаклохэм я Союз 1975-рэ ильэсүм щегъэжьагъэх хэтгэ.

Нэхэе Руслан Теуцожь районным ит къаджэу Очэптий мэкъуогъум и 25-м 1941-рэ ильэсүм къыщыхъугь. Гурут еджапэр къызеухым, колхозым Ioфшишагь. Аш ыужым Мыекъопэ мэкүмэц техникумчээгъягь, ау ар къыуухыгъэп. Адыгэ къэралыгъо кэлэгъэдэж институтын филологиумкэ ифакультет щеджагь, 1967-рэ ильэсүм къыуухыгь. Адыгэ хэкум телевидениемэ радиомрэкэ и Комитет иредакторэу ильэс 10 Ioфшишагь. Къалэу Москва М. Горькэм ыцэ зыхыре Литературнэ институтэу дэтим иапшьэрэ литературнэ курсхэр 1979-рэ ильэсүм къыуухыгь. Хэку гъээсетэу «Социалистическэ Адыгейим» ижурналистигъ. 1984-м къыщегъэжьагъэу Адыгейим итхаклохэм я Союз литературамкэ улчэжьагь, аш ыужым пшээдэйж зыхыре секретарэу лэжьагъэ. Аужыре ильэсүм гъээсетэу «Адыгэ макъэм» культурэмкэ отдельм илашэ ыкчи Адыгэ Республике телерадиокомпанием ыгъэзэжь, Ioфшишагь.

Нэхэе Руслан ильэс 56-рэ ныиэп къыгъашагъэр (1941 — 1997), ау шлагъэу иэр бэ, итвортческэ гупшиясе ушьокурэп, узыфещэ. Руслан гүкъэбзэ зафэкэ ильэпкъ фэлжьагь.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Ялофшэн рагъэжьэжьагъ

Адыгейим ресторанхэм, кафехэм ыкчи общенэ шхаплэхэм ялофшэнкэ гүунапкъэу афаашыгъагъэхэм ашыщхэр атырахыгъагъэх.

Джы жым хэтхэу гъэмэфэ тысыпээ зиэхэм цыфхэр шагъэшхэнх фитых. Анах шхьалэр — санитарнэ-эпидемиология шапхэхэр агъэцэкленхэр ары.

Аш нэмькхэу, Урсыые Федерации ихшэшыпкыгъэ спортын командахэм, клубхэм ахэтхэм ятрэ-

иашынэ Сусан.

Адыгэ къэIуакIэхэр

Велосипед – кушъхъэфачь

Веретено – хъэцыку

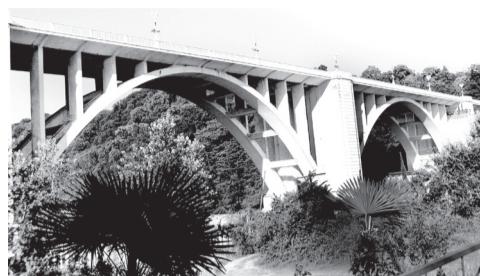

Верстак – пхъэпсыуап
Верфь – къухъэшып
Верховые – псышхъэ
Вершок (мера длины, равная ширине двух пальцев) – тъулэ

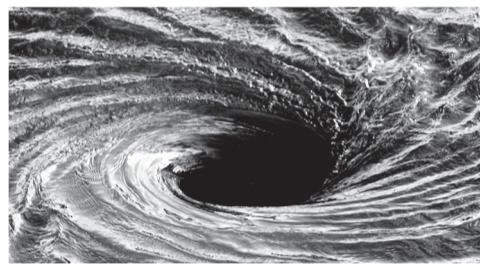

Весло – къошьобэш

Весовщик – щечакло
Веха – гъунэпкъэ бэш
Вещь – хъал-щып
Вялка – щыбз

Виадук – лъэмыйдж, зэпырыкып!
Винтик у ножниц – ныбыйдж

Водоворот – псыхъарз, псыкорен, псыархъуан

Водоем – псыуан, псыитып!, псыуцуп!, псыыгып!
Водопой – чагэ, чэгаплэ

Водосток – псы къечъэхып!, псы дэччып!

Войлок – упкэ
Волокно – лъэнтхъой
Воронка (для переливания жидкостей) – игъэхъуаль
Ворох – сам, тай, lanl
Ворот – псынэкъуау
Воск – шэфы
Вставка – къочIэхадз, хадэ
Выемка, фаска – лэдэх
Выкроика – бзыпхъ
Выпиливание – хэхыкыныр, хэбзыкыныр
Высевки – утхындзаф, пыдаф
Высокая плетеная изгородь – шало
Выступ – къуапэ, къыхэшрэр
Вышка, помост – klæk

Выюк – ыалмэкъ зэпдээк! ушъягъ
Выюшка – хъакурыгъачь
Вязанка – пхыр, lanl, lappi

Хырыхыхъэхэр

Къопилл, плээмий, цыифмэ афэлажьэ, лэжъеклошү. (Кушъэ).
Лымэ яшъуаш, шымэ яун. (Klaiko).
Нэтыжье пхъэжные шып. (Хыаку).

Үзыныкъо нахьыбэмэ

Банкым чыфэ кыызыыхыгъэхэм «каниулхэр» ятыгъэнхэм фэгъэхыгъэ я 106-рэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм къуачэ илэ зыхуугъэ мэлыльфэгъум и 3-м кыышыублагъэу мэкъуогъум и 10-м нэс пштэмэ, Адыгейим щыпсэоу нэбгырэ 1156-мэ аш фэдэ лъэу яэу тхыльхэр атыгъэх.

А пчъагъэм ызыныкъо нахьыбэм, ар япроцент 57-р ары, къызкIэльтэуугъэхэр афагъэцэктэг, процент 35-мэ афызэклагъэклохыгъэ, процента 8-м ахэпплэнхэу къэнагь. «Каниул» зэрамытыгъэхэм янахьыбэм мыш фэгъэхыгъэ законым кыышыдэлъйтэгъэ пчъагъэм шокIэу чыфэ атель. Ары аш ушхъагъу фэхъугъэр.

Шыгуу къэдгээкъыжын УФ-м и Правительствэ шапхъэу кыгъэнэфагъэхэмкээ, физическэ лицэхэм сомэ мин 250-м, унээ предпринимательхэм сомэ мин 300-м, кредитнэ картхэмкээ сомэ мини 100-м, автомобиль кредит зышыгъэхэм сомэ мин 600-м, ипотекэ зыгъэпсыгъэхэм миллиони 2-м нахьыбэу атемылтым ары «каниулхэр» кызыатефхэрэр.

Аш фэдэ фэгъэктэн фаеу банкхэм зафээзэгъэхэм янахьыбэм, нэбгырэ 773-м, ахъщэ къалахыгъ е ишыкIагъэ горэ кредиткэ къащэфыгъ, автомашинэ аш тетэу зээгъэгъотыгъэр 251-рэ мэхүү, ипотекэ зыгъэпсыгъэу «каниул» къэлтэгъэр нэбгыри 132-рэ.

— Зигъот кыышыкIагъэу, щыгэныгъэм чыпилэ кын ригъэуцагъэхэр ары мы лэпнэгъур зыфээзагъэр, — кыыгуягъ Лъэпкъ Банкым и Къутамэу АР-м щыгэм ипащэу Сергей Самойленком. — Аш фэдэ шлоигъоныгъ зиэхэм мы ильэсэм илоныгъо мазэ и 30-м нэс лъэу тхыльхэр къатынхэ альэкъицт. Я 106-рэ законым кыызэрэшыдэлъйтагъэмкээ, цыфэу банкым кредит кыызыыхыгъэм 2019-рэ ильэсэм гъотэу илахъэм процент

ГущыIэжъхэр

Пхъэ еорэм пхъэ ешхы.
Пхъешэ лаазэм мэзыр иблагъ.
Пхъээшэ дэгъум жъогъэ бзыгъэ лые хехы.
Унэр зэрашырэ ошыр унэ къыбым дадзэжь.
Хыкэ зымышэрэм игъупчэ цако.

ТизэдэгущыIэгъухэр

Европэм тылъэплъэ, «Зэкъошны- гъэм»...

Мыекъопэ футбол клубэу «Зэкъошныгъэм» итренер шхъялэу, Адыгэ Республикэм изаслуженэ тренерэу Ешыгоо Сэфэрбый гъэзтеджэхэм яупчэхэм джзуап къаритжынэу, иеплыкIэхэм ташигъэгъозэнэ тельэлгүй.

— Футболым тыфээшыгъ, — кытилиягъ Ешыгоо Сэфэрбый. — Европэм ихгээгъухэм зэлүкIэгъу гъэшIэгъонхэр ашэлклох. Испанием, Италием, Германием, Белоруссием, нэмыххэм язэлүкIэгъухэм тальэлгүй.

— Ильэс заулэкэ узэкIээбэжьэмэ, Зинедин Зидан Испанием ушыукигъагъагъ.

— Зинедин Зидан ешэкло цэрылоу щыгыгъ, «Реал» Мадрид итренер шхъял. Ар зипэцэ командэм сигуапэу сильэлгүй.

— Европэ футболым сыда кэу хэплъягъорэр?

— Футболыр лъэклатэ. Командэхэр яшшлакIэхэм альэхъух, хэкыпIеу къагъотырэр сшлгэшIэгъон.

— Урысъем футболымкэ иашпээрэ куп я 23-рэ ешIэгъухэр ѢыкIуагъэх.

— «Ростов», «Шъачэ», «Урал», «Ахмат», нэмыххэм 2019-рэ ильэсэм яшшлакIэу къагъельягъоштыгъэр къэтэшIэжь. Мээз пчъагъэхэм загъэхазырын альэкъигъэп. Рагъэжьагъэ зэнэкъокуур зэлэпамыгъенэу, яшшлакIэ хагъахъозэ бэрэ тагъэгушонэу афэсэло. «Зенит», «Краснодар», «Локомотив», ЦСКА, фэшхъаф командэ дэгъухэр тиIэх. Футболыр лъыкIотэцтэу сэгүгъэ.

— «Зэкъошныгъэр» ятIонэрэ купым хэт, зэлүкIэгъухэр шлэхэу ригъэжъэжьыштхэ?

— Бэдзэогъум и 1-м «Зэкъошныгъэм» зиугъоижьынэу итхъухьагъ. ЕшшлакIэхэм таIукицт, зэзэгъынгъэхэр зыфдэштхэм татегушыгъэшт.

— «Зэкъошныгъэм» иешшлакIэ хигъэхъонэу шъуфтээло.

— Тхъаугъэпсэу.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

туризация) альэкъышт. Коронавирусым ыпкъ къикIэу режим гъэнэфагъэ щыгэ зыхуугъэм кыышыублагъэу аш фэдэ лъэу яэу нэбгыре мини 6 фэдизэм тхыльхэр къатыгъэх. Ахэм азыныкъо нахьыбэм афыхаплъэхи, чыфэр кызэратижьышт шапхъэхэр афыззеблахъуухъэх.

Тиспортсмен цЭрыХохэр

ПсЭ «КЪЫПИГЪАКІЭЗЭ» егъэЛорышІЭ

Урысыем спортымкіэ дунэе класс зиэ имастерэу Стлашьу Мамыр Адыгэ Республикаэм күшхъэфчээ спортымкіэ иеджаплэ зыщегъасэ.

— Спорт лъэпкъеу кыххэпхынхэм цыф дэгүхэр щигбъотынхэм мэхъэнэ ин илэу сэлъыте, — къеуатэ Урысыем күшхъэфчээ спортымкіэ ихэшыпыкыгъэ команда хэтэу Стлашьу Мамыр. — Гуклэгью ахэлым угээгушо. Цыххэ кызэрспфаширэм куаччэр ыгъээптийээ, урапкіэ узэрэлтийэштэм угупшице.

ЕплыкІехэр

— Ильэс 15 хүгъэу тиеджаплэ тоф ешээ, — иепллыкІехэм тащетгээгүазэ Адыгэ Республикаэм күшхъэфчээ спортымкіэ и Федерации итхаматэу, медалэу «Адыгейим и Щитхузехээр» зыфагъэшшошагъэу Анатолий Лелюк. — Спортышом ныбжыкІехэр зэрэфдгъасэхэрэм dakloy, физкультурэм пыльхэм япчагъэ хэтэгъахо. Псауныгъэм игъэптийэн, икъеуххумэн тиофыгъо шхъялехэм ахэтэлтийтээ.

Күшхъэфчээ спортыр Олимпиадэ джэгунхэм ахэхъэрэ спортыр лъэпкъхэм ашыц. Арышь, физкультурэм кыххэкыгъэхэр спортышом игъогу зэрэхтэххэрэм тегъэгушо.

— Стлашьу Мамыр сэнаущыгъеу хэллээр ыгъэфедээ, игуэтныгъекіэ спортыр гъэхъагъэхэр щешых, — зэдэгүшгээгүр лъэгъеуатэе Анатолий Лелюк. — Кавказ шьольырым зэрэшалтугъэр ишэн-зеклюакІехэм кахашы. Шыпкъеныгъэр егъэлъаплэ, иамалкіэ іеплїэгью кынфэххүнүм сидигуу фэхъазыр. Лыгъэ

Стлашьу Мамыр. — Нэбгыри 150-рэ, 200, 300 зы зэнэкъокуум хэлажьэу кыххэкы. Уизакоу апе уишынэу уфежъэмэ, гъогум куаплэ щигбъотуу бэрэ кыххэкы.

Зы команда ухьоу зэнэкъокуум ухэлажьэ зыххуукіэ, іеплїэгью узэфэхъужынхэм мэхъэнэ ин ил, — къеуатэ М. Стлашьум. — Уигъусэхэм гъогур кызыпфызэлхуукіэ, нэгъеуплїэгүр бгээфедэным уфехъазырын фае. Аужирэ километрэм, метрэхэм лъекіэу уилэр къащымыгъэльягуу теклонгъэр къидэпкыштээ.

Машлом ухэтэу кызышыгъэхъузэ, куаплэу къэбгъотыгъэр зылекіэбгъэкы хүүтэп. Мамыр зэрильтиэрэмкіэ, апе ишыгъэм

шыпкъе кызыхигъэфэн зэрильтийрэр щигъеныгъэм кыщегъэлтэгъо.

— Стлашьу Мамыр нэлүасэ сзыыфхэум, апе изеклюакІехэм кахаэзгээцшигъэр пынкіэу зэрэгупшисрэр ары, — къытиуагъ Урысыем күшхъэфчээ спортымкіэ ибээзлифыгъе хэшшыпыкыгъэ команда хэтэу Елизавета Ошурковам. — Күшхъэ гъогу цэнлъагъом рыклоэ ошлэдэмышшэу чыгум тефагъеми, іашлэхэу къэтэджыжы, зэнэкъокуум поублэжы.

Угужъо хъущтэп

— Апе уишынхэм фэш угужъо хъущтэп, игъо уифэн фае, — elo

гъогуанэу кыккүгъэр кыдилтытээ, клаукъум нэсынхэм мөтрэ пчагъеу кыфэнагъэм куаччэр тыригошчэним фэмыхъазыры хүүтэп. Уахтэрт пфэмыгъэфедэмэ угужъошт, укыщеншт.

Гъэхъагъэхэм яльэуухэр

2019-рэ ильэсм M. Стлашьур зэнэкъокуу маклэп зыххэлэжъагъэр. Тыркуем щигкігъе дунэе зэлүкіэгүм Польшам, Германиим, Белоруссием, Урысыем, нэмикхэм яспортсменхэм ялэлэсэнхэгъэ щауплэгъу.

Стлашьу Мамыр километри 180-рэ хүүрэе гъогум апарэ чын-

пэр кыщыдихыгъ. Зэхэцаклохэм ашлогошшэгъониг аужирэ метрэхэр M. Стлашьум кыккүгъээ, пынкіэу ыпеклэ ильян зэрильтийгъэр.

Белоруссием дунэе зэлүкіэгью щигзэхажагъэм трекым щигзэнхээхэгъэх. Урысыем ихэшыпыкыгъэ команда Стлашьу Мамыр зыххэтим шүхъафтын шхъялэу «Гран-при» зыфилорэр кыфагъэшшошагъ.

Спортышом гъэхъагъеу щигшырэм уфызэпльэкыжымэ, лъэужэу къэбгъанэрэр пльэгъу жы зыххуукіэ, урапкіэ узэрэлтийэштэм нахуу угупшице, — elo M. Стлашьум.

Күшхъэфачъэр зэблихъурэп

«Псыикылпэм зынэсиххэкіэ, шыхэр зэблахъухэрэп» зыфилорэ гүшүлэжжым угээгүуазэ. Стлашьу Мамыр кызэрэтиуагъеу, сид фэдэ зэнэкъокуу хэлэжжэштми, күшхъэфачъеу илэр зэблихъурэп. Хэулхуухъащтыр, гүучиу хэлхэгээ яптаагъе, фэшхъафхэм алтыгъэжынхир тоф кызэрэйклоу ельтийтээ.

Күшхъэфачъэм жы кышшэу, псе пытэу кызыщигъэхъузэ, егъэорыштээ, цыххэ фешши. Стлашьу Мамыр иапэрэ тренерэу Алыбэрд Сергей ижонэмисэу идунаи ыхъожыгъ. Нэпльэгъу

закъокіэ тренерымрэ спортымрэ зэгурылохэу пчагъэрэ тарихыллагь.

— Мамыр цыф цыххэшэгъу, рэхъят, шыпкъенгъэр егъэлъаплэ, — кытиошагъ Алыбэрд Сергей. — Зэнэкъокуум хэлажьэ зыххуукіэ, гутиныгъе ин кызыхгэяф.

Марафоным хэлажьэ

Ильэс заулэ хъугъеу күшхъэфчээ спортымкіэ марафонуу Мыекуапэ щигзэхажэрэм Стлашьу Мамыр хэлажьэ.

Республикэм и Лышхъэу Күмпүл Мурат, Правительствэм, Парламентим якулыкүшшэхэр, къалэхэм, районхэм къарыкыгъэхэр, клаецыкүхэри, унагъохэри бэ хүхэу псауныгъэм игъэптийэн хэвлэгээ марафоным щигзэлкіэх.

— Псауныгъэр зыгъэптийэн шонохъохэм күшхъэфчээ спортым ныбджэгъуныгъе дарш, — elo M. Стлашьум. — Күшхъэфачъэм жыр ышшоирэп, цыфымыгъипк егъэптийтээ.

Зэгурылоныгъэм ишапхъэхэр

Мамыр ятэу Стлашьу Боссам Сирием кыккүжигыг, икэлэгүм ашпъэрэ шлэнгыгъэр тихэгъэгү щигзэригъэтоотыгъ, ильэсэбэрэ тоф ышшагъ. Янэу Жаннэ Адыгэ Республикаэм и Къэралыгъо академическэ ансамблэу «Налмэсийм» икъэшшуаклоу щигтигъ, шлэнгыгъэлжж. Мамыр ышшагъеу Насып Мыекуапэ иадминистраие икүулыкүш. Адыгэ Къэралыгъо университетим тарихымкіэ ифакультет Стлашьу Мамыр кыуухыгъ.

Унагъом исхэм урысыбзэри, адигабзэри ашшээ. Зэгурылоныгъэр ахэлжээ зэдэгээсүүх. Мамыр спорт зэнэкъокуум гъэхъагъе ашишмэ, ягушгъошоу. Нахыбэрэмкіэ къэбарыр апеу кызылтыгъиэсэрийр Жаннэ ары.

— Спортым гуклэ фэшагъэ сыххуу, — кытиуагъ Стлашьу Жаннэ.

Зегъэхъазыры

— Күшхъэфчээ спортымкіэ марафоныр Мыекуапэ бжыххэм щигзэхажэмэ, сигуапэу сыхэлжжэшт, — elo Стлашьу Мамыр. Урысыем ихэшыпыкыгъэ команда сыххэтэу зэнэкъокуум зафсэгъэхъазыры.

Мээз заулэкіэ узэлжээбэжж, Стлашьу Мамыр республикэ общестьнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» рагъэблагъи, спортым гъэхъагъэхэр зэрэшигъэхэрэм фэшхъафхэм алтыгъэжынхир тоф кызэрэйклоу ельтийтээ.

Урысыем, Адыгейим ябыракъхэр ыгъэбайбатэхээзэ, Стлашьу Мамыр спортышом щигхъоу кызыщыхырэм хигъэхъонэу фэтийо. Опсэу, Мамыр! О уигъэхъягъэхэр тэ тигушуагъо.

ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзышагъэр
ыкИ къыдэзы-
гъэкырэр:

Адыгэ Республикаэм лъэпк Иофхэмкіэ, Икыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкэ-
гъухэм адырьэ зэхъи-
ныгъэхэмкіэ ыкИ
къэбар жууцэм
иамалхэмкіэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыд-
щыИэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-кІэ
заджэхэр тхъапхэу
зипчагъэкІэ 5-м
емыхъхэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахь цыкынэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхъагъэхэр редакцием
зэхъагъэкІожых.

E-mail: adygovoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкіэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкіэ ыкИ зэллы-
гээсэйкІэ амалхэмкіэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чыпэ гъэйоры-
шлап, зэраушыхъятыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщахаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкІэмкі
пчагъэр
4876
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1093

Хэутынм узцы-
кээтхэнэу щыт уахтэр
Сыххатыр
18.00
Зыщахаутырэр
уахтэр
Сыххатыр
18.00

Редактор
шхъаIэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъаIэм
игудадзэр
**Мэшлэкъо
С. А.**

Пшъэдэкыж
зыхырэ секретарыр
**Тхъаркъохъ
А. Н.**